

• এই পদ্ধতিত ৪ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া আৰু ১ কিঃগ্ৰাঃ চকগুড়ি (কেলচিয়াম কাৰ্বনেট) ৪০ লিটাৰ পানীত ভালকৈ মিহলাই ল'ব লাগে আৰু এই মিশ্ৰণটোৰে ১০০ কিঃগ্ৰাঃ ধানখেৰ শোধন কৰি খেৰখিনি ড্ৰাম বা পলিথিনৰ মোনাত বতাহ সোমাব নোৱাৰাকৈ ভৰাই মুখ বন্ধ কৰি থব লাগে। এনেকৈ ইয়াক ২১ দিন পৰ্য্যন্ত ৰখাৰ পাছত মুখখন খুলি শুকাবলৈ মেলি দিব লাগে। তাৰ পিছত ইয়াক অলপ অলপকৈ পশুক খুৱাব লাগে। অধিক মাত্ৰাত তৈয়াৰ কৰিব লগা হ'লে মিশ্ৰণটো মাটিৰ তলত গাঁত খান্দি পুতি ৰাখিব পাৰি। এনেদৰে শোধন কৰা খেৰ পশুৰ বাবে সোৱাদলগা আৰু প্ৰ'টিনযুক্ত হয়। চকগুড়িৰ মিশ্ৰণৰ ফলত কেলচিয়ামৰ পৰিমাণ বাঢ়ে যি খীৰতী গাইৰ গাখীৰ উৎপাদনত সহায়ক হয়।

• এই প্ৰক্ৰিয়াত ১০০ কিঃগ্ৰাঃ ধানখেৰ, ২০ কিঃগ্ৰাঃ গুৰ আৰু ১ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া ল'ব লাগে। ইউৰীয়াখিনি ৪০ লিটাৰমান পানীত ঘুলি লৈ গুৰখিনিৰ লগত ভালকৈ মিলাই ল'ব লাগে। ধানখেৰখিনি চোতালত বা বনৰ ওপৰত মেলি লৈ গুৰ-ইউৰীয়া মিশ্ৰিত পানীখিনি লাহে লাহে ছটিয়াই দিব লাগে যাতে গোটেইখিনি খেৰৰ ওপৰত পৰে। ইয়াৰ পাছত খেৰখিনি ৰ'দত শুকুৱাব লাগে আৰু ভালদৰে শুকুৱাৰ পাছত ইয়াক ছাঁত জমা কৰি থব লাগে আৰু সেউজীয়া ঘাঁহ ও অলপ প্ৰ'টিনৰ উৎস যেনে - বাদামৰ খলিহেৰ লগত মিলাই খুৱাব লাগে।

এনেদৰে বিভিন্ন প্ৰণালীৰ দ্বাৰা খেৰ শোধন কৰি কম খৰচতে সহজেই খেৰৰ গুণাগুণ বঢ়াই পশুখনৰ পৰা উৎপাদন বঢ়াব পাৰি আৰু গো-পালকসকল আৰ্থিকভাৱে লাভান্বিত হ'ব পাৰে।

00000000000000

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত চিলাপথাৰত অৱস্থিত কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজিৰ হৈ আঁচনি
সম্বন্ধক ড° বিজুস্মিতা ডেকাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় অফছেট ছপাশাল, যোৰহাট - ১৩ ত মুদ্ৰিত।

নং : ৩৪৯(৪)/৪/২০১৪/৫০০

গৰু-ম'হৰ খাদ্য হিচাবে ধানখেৰৰ মান উন্নীতকৰণ

ড° বিজুস্মিতা শৰ্মা ডেকা
ডাঃ অসীম কুমাৰ শইকীয়া

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজি
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়
চিলাপথাৰ - ৭৮৭ ০৫৯

গৰু-ম'হৰ খাদ্য হিচাবে ধানখেৰৰ মান উন্নীতকৰণ

অতীজৰে পৰা পশুপালকসকলে গৰু-ম'হৰ খাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা এক উপাদান হৈছে ধানখেৰ। ই কাৰ্বহাইড্ৰেট সমৃদ্ধ আহাৰবিলাকৰ ভিতৰত কম খৰচত পাব পৰা অন্যতম পশুখাদ্য। সহজে আৰু কম দামত পোৱা যায় যদিও খাদ্য হিচাপে খেৰৰ ক্ষেত্ৰত দেখা প্ৰধান অসুবিধাটো হৈছে ইয়াত থকা পোষক দ্ৰব্যৰ পৰিমাণ অতি নগণ্য আৰু ইয়াক গৰু-ম'হে সম্পূৰ্ণকৈ হজম কৰিব নোৱাৰে। খেৰত হজম কৰিব পৰা মাংসহাৰ (Digestible Crude Protein) একেবাৰে নাথাকে আৰু হজমযোগ্য পোষক দ্ৰব্যৰ পৰিমাণো ৪০ শতাংশ মানহে হয়। বিভিন্ন পৰীক্ষা নিৰীক্ষাৰ দ্বাৰা জানিব পৰা গৈছে যে বিভিন্ন প্ৰথাৰে ধান খেৰ শোধন কৰিব পাৰি যাৰ ফলত পশুৱে ইয়াক অধিক তৃপ্তিৰে খায়, বেছিকৈ হজম কৰিব পাৰে আৰু বেছি পৰিমাণত পোষক দ্ৰব্য উপলব্ধ হয়।

ধানখেৰ শোধনৰ বিভিন্ন প্ৰণালীবোৰ হৈছে :

- ধানখেৰ ওৰে ৰাতি পানীত তিয়াই থৈ পুৱা পানী নিগৰাই খুৱালে অধিক মাত্ৰাত খাব পাৰে, বেছিকৈ হজম কৰিব পাৰে আৰু অধিক শক্তি লাভ কৰিব পাৰে।
- ধানখেৰ সৰু সৰু টুকুৰাকৈ কাটি লৈ নিমখ মিশ্ৰিত পানী ছটিয়াই খুৱালেও খোৱাৰ পৰিমাণ আৰু হজমী শক্তি বাঢ়ে।
- প্ৰথমে ৪ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া ৬৫ লিটাৰ পানীত ভালদৰে মিহলাই ল'ব লাগে। এই মিশ্ৰণটো ১০০ কিঃগ্ৰাঃ ধানখেৰত সমভাৱে ছটিয়াই দি তল ওপৰ কৰি দিব লাগে আৰু এই খেৰখিনি ১০-১৫ দিনৰ কাৰণে বায়ু, পানী নলগাকৈ ৰাখিব লাগে। এই কামৰ বাবে একোটা প্লাষ্টিকৰ মোনা বা একেলগে বেছিকৈ খেৰ শোধন কৰিলে বতাহ নোসোমোৱাকৈ ৰাখিব পৰা একোটা কোঠাও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ পাছত শোধিত খেৰখিনি অলপ অলপকৈ উলিয়াই খুৱাব লাগে। প্ৰথমাৱস্থাত শোধিত খেৰখিনি গৰু-ম'হে ভালদৰে নাখাব পাৰে। তেনে অৱস্থাত শোধিত খেৰখিনি অলপ ৰ'দত শুকুৱাই আৰু শোধন নকৰা সাধাৰণ খেৰৰ লগত মিলাই খুৱাব লাগে আৰু লাহে লাহে শোধিত খেৰৰ পৰিমাণ বঢ়াই যাব লাগে। এই ইউৰীয়া শোধিত খেৰ ৬ মাহ বয়সৰ ওপৰৰ সকলো ধৰণৰ চাৰিটা পাকস্থলীযুক্ত জন্তু (Ruminant animals) যেনে গৰু, ম'হ, ছাগলী, ভেড়া আদিক খুৱাব পাৰি।

ইউৰীয়াৰ দ্বাৰা ধানখেৰ শোধন পদ্ধতি

